

Studiu de atractivitate EY România: Investitorii sunt prudenți, dar nu se retrag complet

Pandemia și-a pus amprenta asupra planurilor de investiții straine directe (ISD) în întreaga Europa și a determinat companiile să reanalizeze viabilitatea proiectelor de producție, cercetare sau servicii de suport. În România, 46% dintre investitorii străini și-au anulat, diminuat sau au întrerupt investițiile în 2020, în timp ce 51% nu au operat nicio modificare în proiectele de investiții planificate, conform EY Attractiveness Survey Romania, primul studiu de atractivitate EY dedicat pieței din România.

„Investițiile straine pot deveni o forță pentru dezvoltarea economică a României în perioada post-pandemie. Însă, pentru a fi considerată o destinație atractivă pentru investiții, România trebuie să își reformeze abordarea de atragere a acestor proiecte. Având în vedere că pandemia a accelerat adoptarea tehnologiei, practicile durabile și reorganizarea lanțurilor de aprovizionare, România va fi nevoită să se adapteze rapid și eficient la aceste tendințe emergente și, implicit, la așteptările actuale ale investitorilor într-un mediu de afaceri care a suferit modificări majore”, spune **Bogdan Ion**, *Country Managing Partner, EY România și Moldova și Chief Operating Officer pentru EY Europa Centrală și de Sud-Est și Regiunea Asiei Centrale*.

Privind în perspectivă, investitorii sunt totuși optimiști: 41% dintre ei consideră că România va fi mai atractivă din punctul de vedere al investițiilor straine directe după încheierea pandemiei. Operațiunile legate de logistica/lanțuri de aprovizionare și de producție reprezintă principalele atracții pentru investiții în rândul a 35% și, respectiv, 34% dintre respondenți.

În opinia investitorilor, sectoarele cheie care pot favoriza dezvoltarea economică a României în următorii ani sunt agricultura, sectorul IT și industria de transporturi și auto. Pentru creșterea competitivității țării, educația, transformarea tehnologică și infrastructura sunt principalele zone problematice în care România ar trebui să investească și să-și concentreze eforturile pentru a le îmbunătăți.

Performanțele României în materie de ISD înainte de apariția COVID-19

Pandemia provocată de COVID-19 a cauzat perturbări economice de dimensiuni mari în întreaga lume. Pentru a identifica noile tendințe legate de viitoarele investiții pe piața locală, e important de analizat dinamica ISD în România de dinainte de criză.

În 2019, au fost anunțate în România 78 de proiecte de investiții directe, marcând o scădere de aproximativ 28% comparativ cu anul anterior (113 proiecte în 2018) și plasând țara noastră pe locul al 15-lea în Europa în topul

atractivității. Cu toate acestea, valoarea ISD s-a menținut relativ la același nivel: 5.26 miliarde euro (2018) vs. 5.17 miliarde euro (2019).

O tendință similară s-a putut observa la nivelul întregii regiuni, țările din Europa Centrală și de Est au înregistrat o scădere a numărului total de proiecte de ISD cu aproximativ 20% față de anul anterior. 2019 a fost un an în care investitorii străini au aratat un mai mare apetit pentru Europa Occidentală, care a deținut 80% din cota de piață europeană.

După aderarea la Uniunea Europeană, România a înregistrat o creștere considerabilă în ceea ce privește numărul anual de proiecte de investiții, contribuind în mod direct la creșterea economiei naționale. COVID-19 ar putea avea o influență negativă asupra dinamicii ISD pe viitor, punând în pericol progresul cumulat din ultimii ani.

Europa, principalul investitor în România

La finalul lui 2019, cele mai importante economii cu investiții în România, pe baza datelor privind soldul ISD puse la dispoziție de BNR, au fost: Țările de Jos, cu o cota a ISD în soldul total de 23,2%, urmate de Austria, cu o cota de 12,6%, și Germania, cu o cota de 12,3%. Per total, principalele 10 țări investitoare au înregistrat o cota însumată de 83,4% din soldul total al ISD, în timp ce principalele 20 de țări investitoare dețineau o cota de 95,4% din soldul total al ISD. Este de reținut faptul că țările membre ale Uniunii Europene au înregistrat o cota însumată de 89,5% din soldul total al ISD, ceea ce subliniază rolul UE ca principal partener strategic al României.

Proiectele de investiții s-au concentrat în orașele mari ale României

În mod similar cu celelalte piețe europene, investițiile străine s-au concentrat în principal în marile orașe în 2019. Bucureștiul a atras 50% din numărul total de proiecte de ISD anunțate (o creștere de 10% față de anul anterior), urmat de Timișoara, situată pe locul al doilea, pentru al doilea an consecutiv, cu o cota de piață de 11,5%, și de Iași, care atrase doar 3,8% din numărul total de proiecte de investiții.

Destinațiile investițiilor pe regiuni

În ultima decada, majoritatea proiectelor de ISD au fost implementate în regiunea București-Ilfov (59,3% din total în 2015). În ultimul an, o creștere notabilă s-a putut observa în regiunea nord-vestică a României, de 11,8%. În aceeași perioadă, regiunea de sud a României (Muntenia) a atras cu 15,5% mai multe investiții față de anul precedent.

Regiunea Nord-Est a fost caracterizată de o pondere a ISD redusă, în principal din cauza calității infrastructurii locale, un aspect care izolează regiunea de celelalte zone și, implicit, de activitățile care implică transportul pe distanțe lungi.

Dacă facem o comparație între cota din ISD totale și cota din PIB total al regiunilor, se poate observa ușor cum se întrepătrund acești indicatori. Regiunea Sud-Vest (Oltenia) are cea mai mică cota din PIB total (7,5%), fiind și cea care a atras cele mai puține proiecte de investiții străine directe, după Regiunea Nord-Est. În cazul Munteniei, României Centrale și al regiunilor Vest, Nord-Vest și Sud-Est, valorile sunt relativ apropiate, atât sub aspectul ponderii în ISD totale, cât și sub aspectul cotei din PIB total. Totuși, acestea sunt cu mult inferioare față de regiunea București-Ilfov în ceea ce privește ambii indicatori, consolidând importanța strategică a Bucureștiului în materie de ISD.

Digitalul și serviciile pentru întreprinderi, cele mai atractive sectoare după numărul de proiecte ISD atrase în linie cu tendințele europene, sectorul digital și cel al serviciilor pentru întreprinderi au atras cele mai multe proiecte de ISD în 2019, cumulând o cota de piață de 36% în cazul sectorului digital și de 16,7% în cazul

serviciilor pentru întreprinderi. Împreună, acestea au generat peste 50% din numărul total de noi locuri de muncă create.

Poziționată pe locul al treilea în clasamentul atractivității, industria agroalimentară a generat mult mai puține noi locuri de muncă, iar în noul context este un sector mult mai vulnerabil, ce a suferit pierderi de venituri pe fondul perturbărilor lanțurilor de aprovizionare provocate de COVID-19.

În schimb, sectorul de utilaje și echipamente a generat al doilea cel mai mare număr de noi locuri de muncă în 2019 (1000 noi locuri de muncă și 18,2% din numărul total), chiar dacă au existat doar 4 proiecte de ISD anul trecut.

Cum își poate pastra România atractivitatea după COVID-19?

Studiul EY arată că, pe termen lung, deciziile investitorilor se vor baza pe următorii trei factori de piață: stabilitatea socială și politică (66%), oferta de forță de muncă, atât calificată, cât și necalificată (65%) și competitivitatea țării în materie de costuri (65%).

Pentru a-și îmbunătăți atractivitatea, majoritatea respondenților consideră că România ar trebui să își concentreze eforturile și investițiile în domeniile cheie problematice, precum educația (85% dintre răspunsuri), transformarea tehnologică (81%) și infrastructura (80%). În privința sectoarelor care ar putea accelera dezvoltarea României, investitorii străini au menționat agricultura (35%), sectorul IT (29%) și cel al transporturilor și auto (21%).

În cazul companiilor deja prezente pe piața locală, sunt esențiale măsurile de siguranță și securitate puse în practică pentru a preveni o criză majoră în viitor (74%) și nivelul de succes în soluționarea crizei provocate de COVID-19 (61%).